

ŠKOLSKO NATJECANJE UČENIKA IZ GEOGRAFIJE 2010. GODINE
5. RAZRED

Zaporka _____

Bodovi _____

U sljedeća četiri zadatka dva su točna odgovora u svakom zadatku. Zaokruži slova uz točne odgovore.

- 2 1. Na koja dva od navedenih mjesta je sila teža najjača?
a) Mt. Everest b) Sjeverni pol c) London (Greenwich) d) Južni pol e) Mrtvo more
- 2 2. U kojima od navedenih mjerila se izrađuju topografske karte u Hrvatskoj?
a) 1:5 000 b) 1:100 000 c) 1:200 000 d) 1:500 000 e) 1:1 000 000
- 2 3. Koje od navedenih kontinenata presijeca sjeverna obratnica?
a) Afriku b) Europu c) Sjevernu Ameriku d) Južnu Ameriku e) Australiju
- 2 4. Koja se dva naziva koriste za vremenski pojas u kojem se nalazi Hrvatska?
a) srednjoeuropsko vrijeme b) zapadnoeuropsko vrijeme c) GMT d) CET e) istočnoeuropsko vrijeme

U sljedeća četiri zadatka poveži desni stupac s lijevim upisivanjem slova na crtu ispred pojmova u lijevom stupcu. Pazi, dva slova su višak.

- 3 5. Poveži kontinente s odgovarajućim obilježjima.
___ površinom najmanji kontinent Starog svijeta	A) Australija
___ površinom najveći kontinent Starog svijeta	B) Europa
___ površinom najveći kontinent Novog svijeta	C) Azija
	D) Sjeverna Amerika
	E) Afrika
- 3 6. Poveži opise s odgovarajućim planetima.
___ Neptun	A) drugi planet prema udaljenosti od Sunca
___ Mars	B) treći planet prema udaljenosti od Sunca
___ Venera	C) četvrti planet prema udaljenosti od Sunca
	D) peti planet prema udaljenosti od Sunca
	E) zadnji planet prema udaljenosti od Sunca
- 3 7. Poveži opise s odgovarajućim nadnevcima (datumima).
___ 23.9.	A) nadnevak koji se dodaje prijestupne godine
___ 21.12.	B) Sunčeve zrake padaju okomito na ekvator
___ 29.2.	C) najkraća noć na sjevernoj polutki
	D) početak ljeta na južnoj polutki
	E) Sunčeve zrake padaju okomito na sjevernu obratnicu
- 3 8. Poveži kontinente s toplinskim pojasevima u kojima se nalaze.
___ Azija	A) sjeverni hladni i sjeverni umjereni toplinski pojas
___ Antarktika	B) južni hladni i južni umjereni toplinski pojas
___ Južna Amerika	C) sjeverni hladni, sjeverni umjereni i žarki toplinski pojas
	D) južni hladni, južni umjereni toplinski pojas i žarki toplinski pojas
	E) južni umjereni i žarki toplinski pojas

U sljedećim zadatcima dopuni rečenice.

9. U Sunčevom sustavu ima _____ (*upisati broj*) planeta, a najveći planet zove se _____.
10. Velika nakupine od stotine milijardi zvijezda zovu se _____, a naziv nakupine zvijezda u kojoj se nalazi Sunce je _____.
11. Trajanje jedne Zemljine rotacije iznosi _____, a prijestupna godina na Zemlji ima _____ dana.
12. Upiši nadnevke (datume) proljetne ravnodnevice na južnoj polutki _____ i ljetnog suncostaja na sjevernoj polutki _____.
13. Nastavi redoslijed kontinenata prema veličini od najmanjeg prema najvećem: Australija, _____, Antarktika, _____, _____, Afrika i _____.
14. Između kojih dviju usporednica se nalazi sjeverni umjereni toplinski pojas?
_____ i _____
15. Sumračnica je tanka (prividna) crta (ili uski pojas) koja dijeli _____ od _____ polovice Zemlje.
16. Društveni sadržaj na geografskoj karti predložen je _____ znakovima, a ti znakovi su objašnjeni u dijelu geografske karte koji zovemo _____.

U svakom od sljedeća dva zadatka prekriži 4 netočna pojma napisana kosim slovima.

17. Vrijeme koje neko mjesto ima s obzirom na podnevnik na kojem se nalazi zove se *mjesno/pojasno* vrijeme. Razlika između susjednih vremenskih pojasa je jedan *sat/dan*. Granice vremenskih pojasa *su/nisu* strogo omeđene podnevnica. Srednje griničko vrijeme je naziv i za *srednjoeuropsko/zapadnoeuropsko* vrijeme.
18. Datumska granica određena je meridijanom $0^\circ/180^\circ$, a kada je istočno od datumske granice ponedjeljak, zapadno je *nedjelja/utorak*. Datumska granica većinom prolazi kroz *Indijski/Tihi* ocean i na geografskim kartama datumska granica se označava *crvenom/plavom* linijom.

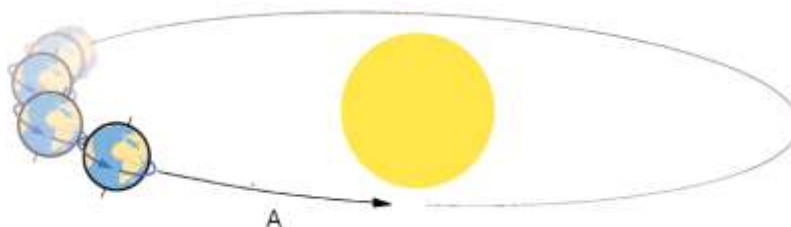
U sljedeća dva zadatka dvije tvrdnje od pet ponuđenih su točne. Zaokruži slovo ispred točnih tvrdnji.

19. a) Na Sredozemno more imaju izlaz tri kontinenta.
b) Sjeverno od Sredozemnog mora je Sjeverna Afrika.
c) Sredozemno more **ne** presijeca početni meridijan.
d) Istočno od Sredozemnog mora je Azija.
e) Sredozemno more presijeca ekvator.
20. a) Zemlja je spljoštena na ekvatoru.
b) Točke na površini Zemlje kroz koje prolazi os nazivaju se geografski polovi.
c) Geografski polovi nose imena svih četiriju glavnih strana svijeta.
d) Zamišljena kružnica jednako udaljena od Sjevernog i Južnog pola je ekvator.
e) Zemljina os nije nagnuta na putanju.

3 21. Zaokruži ukupnu površinu Zemlje, podvuci ukupnu duljinu ekvatora i prekriži udio kopna na Zemlji.

361 milijun km oko 40 000 km² 510 milijuna km² oko 29 000 km
 oko 40 000 km 510 000 km² 9% 29%

2 22. Na crte ispod slika upiši nazive prikazanih gibanja Zemlje. Na desnoj slici gibanje se odnosi na putanju označenu slovom A.

2 23. Na crte ispod slika upiši naziv prikazane Mjesečeve mijene.

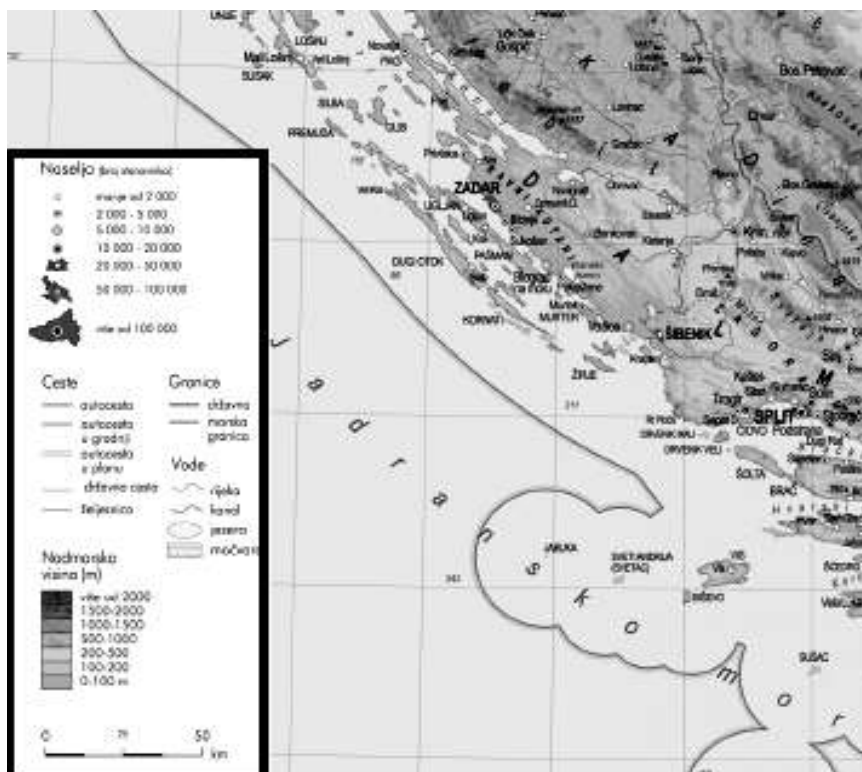

2 24. Točka (mjesto) Sjevernog pola pripada _____ oceanu, a najveći otok na svijetu Grenland pripada _____ (upisati ime kontinenta).

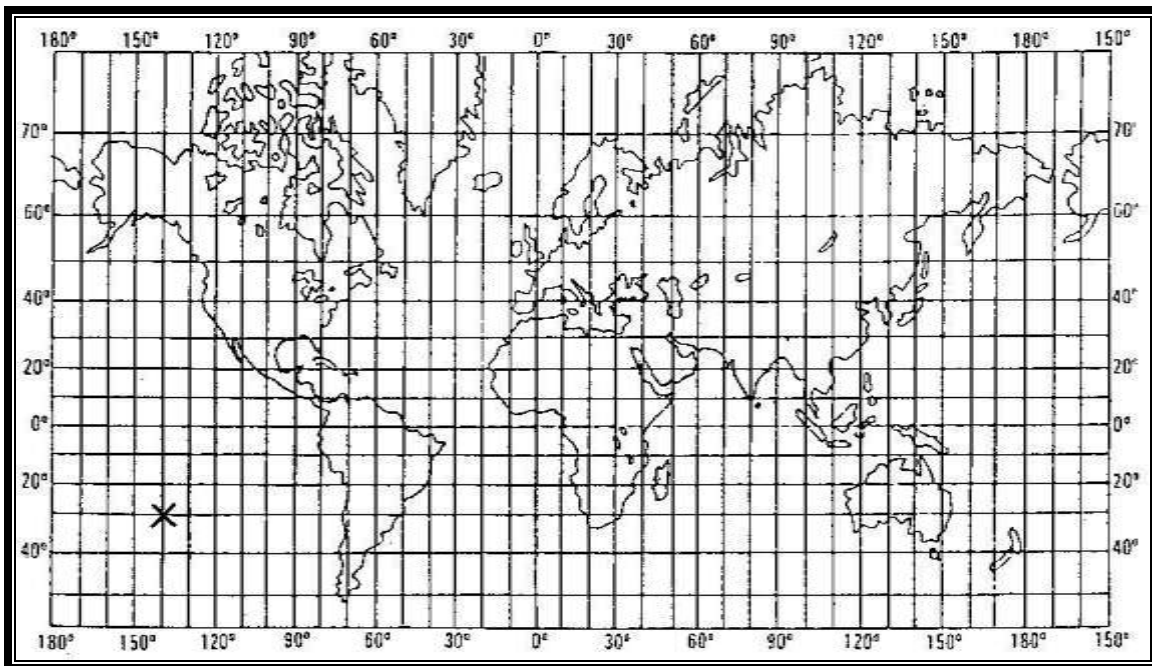
3 25. **Zadatak riješi pomoću isječka geografske karte desno.**

Zaokruži mjerilo na karti i upiši na crtu koja je to vrsta mjerila.

Uokviren dio geografske karte zove se _____.

Sljedeća dva zadatka riješi uz pomoć priložene karte svijeta.

- 3 26. Odredi na kojim se koordinatama (udaljenosti u stupnjevima od ekvatora i početnog meridijana) nalazi točka X.

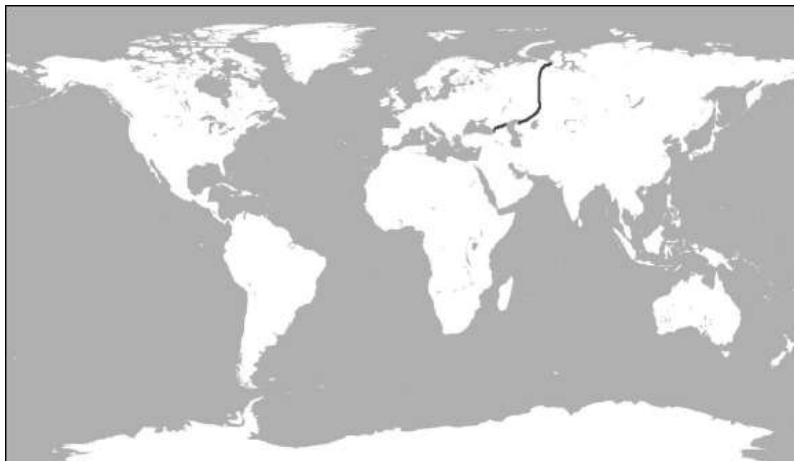
_____ ° _____ od ekvatora
 _____ ° _____ od početnog meridijana

Označi punom točkom na karti mjesto koje se nalazi 20° sjevernije i 80° istočnije od točke X.

- 3 27. Upiši slovo K u dva kontinenta koji se nalaze na sve četiri Zemljine polutke. Kontinent koji nije prikazan na karti svijeta gore zove se _____.

Ovaj zadatak riješi uz pomoć karte desno.

- 3 28. Upiši slovo A u kontinente koji imaju izlaz na sva tri oceana, upiši slovo B u ocean čiji valovi dodiruju najviše kontinenata i upiši slovo C u kontinent koji ima izlaz na samo jedan ocean.

- 3 29. Uz navedena obilježja upiši odgovarajuće brojčane vrijednosti.

Udio mora na Zemlji: _____ % Udaljenost sjevernog pola od ekvatora: _____ °
 Trajanje jednog obilaska Mjeseca oko Zemlje: _____ dana (*upiši broj dana*)

- 2 30. Nacrtaј topografski znak za crkvu i ruševinu.
 Crkva Ruševina